

Ramon Milà i Ferrerons va néixer a Barcelona, l'11 de novembre de 1922. És fill d'una professora de costura i un reboster.

Ingressà en la defensa passiva de Barcelona ja que degut a la seva tendra edat els seus pares no el deixaran anar al front. La família simpatitzava amb la República, i davant de la imminent entrada de les tropes franquistes a Barcelona, varen decidir fugir el 26 de gener de 1939. Marxaren en tren des de l'estació del Nord fins a Girona, amb borbadejos constants. Un cop arribats a Girona, en Ramon va perdre la família; la mare va aconseguir exiliar-se, però el pare fou fet presoner per les tropes nacionals. En Ramon va atravesar la frontera pel pas fronterer de Les Perhus i d'aquí, a peu, fou enviat al camp de refugiats d'Argelés, un dels nombrosos creats per les autoritats franceses per albergar l'allau de refugiats que passaren la frontera cap a França durant l'èxode, a finals de la Guerra Civil. A Argelés hi estigué, aproximadament, un mes i mig. D'aquí s'enquadrà en una companyia de treballadors estrangers (CTE) en la zona del Loire. Fugint de l'escomesa alemanya es va refugiar a la ciutat d'Angoûleme en la qual s'afegí a un nombrós contingent de famílies espanyoles que hi vivien.

Amb aquest grup fou deportat al K.L. de Mauthausen a on va arribar el 24 d'agost de 1940, amb només 17 anys. Quan arribaren a l'estació de Mauthausen feren baixar els homes i els nois de més de catorze anys, mentre les dones foren repartriades a Espanya. A l'arribar al camp de concentració un alemany que parlava espanyol els digué: "aquí s'entra per la porta i es surt per la xemeneia". L'agost de 1940 fou enviat a Gusen, un komando annex a Mauthausen i a partir de 1943 formà part d'un grup de treball compost per adolescents espanyols: el komando Poschacher, un grup amb unes condicions de vida i mobilitats millors que les que patien la resta de deportats. Poc abans de la fi de la guerra fou requalificat com a treballador civil.

Un cop alliberat, es dedicà professionalment al grafisme i el disseny en una cadena de grans magatzems de París, la Belle Jardinière. També es dedicà a la pintura i un dels temes més tractats fou, obviament, el de la deportació.

Els dibuixos ens mostren la fredor del de concentració: la mort; els suïcidis; la desesperació; el fred; la gana, representada amb la gamela a terra, de cap per avall; la xemeneia amb fum que mai no parava de cremar cadàvers, ni de nit ni de dia, per no deixar cap rastre de vida als camps de concentració; la baixada a la pedrera, en grups; la filferades elèctriques que tancaven el camp; l'anella on penjaven els presoners per castigar-los públicament i la munió de deportats que amb el cap cot, eren conduïts a la càmera de gas.

Una bona part de les obres foren realitzades com a teràpia personal i com a tertimoniatge de la vida i l'horror dels camps. El seu atractiu rau en un expressionisme molt marcat i un una visió molt realista de l'univers concentracionari, però sense recórrer a efectismes gratuïts i a plantejaments tòpics.